

5. SINIF

TÜRKÇE

Konu Anlatımlı, Etkinlikli Soru Bankası

**KONU
ANLATIMI**

**KAVRAMA
TESTLERİ**

**AÇIK UÇLU
SORULAR**

**YAZILI
SORU
ÖRNEKLERİ**

**YENİ NESİL
SORULAR**

ELİF BULUT - SALİHA KARAGÖZ

Yazarlar

Elif BULUT - Saliha KARAGÖZ

Editör

Saliha KARAGÖZ

Yayına Hazırlık

Özen BAYRAM - Dr. Özgün KARACA

Kapak Tasarım

Gözde ÖZÜDOĞRU

ISBN

978-605-190-131-2

Yayıncı Sertifika No

45554

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM SÖZCÜKTE ANLAM 5

ANLAMLARINA GÖRE SÖZCÜKLER	7
Kavrama Testi 1	9
SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİLERİ	11
Kavrama Testi 2	13
İKİLEMELER	15
Kavrama Testi 3	17
DEYİM, ATASÖZÜ	19
Kavrama Testi 4	21
Yeni Nesil Test 1	23
Yeni Nesil Test 2	25
Yeni Nesil Test 3	27
Yeni Nesil Test 4	29
Yeni Nesil Test 5	31

2. BÖLÜM CÜMLEDE ANLAM..... 33

CÜMLE - GEÇİŞ VE BAĞLANTI İFADELERİ	35
Kavrama Testi 5	37
DUYGU BİLDİREN İFADELER	39
Kavrama Testi 6	41
CÜMLEDE ANLAM İLİŞKİLERİ	43
Kavrama Testi 7	45
Yeni Nesil Test 6	47
Yeni Nesil Test 7	51
Yeni Nesil Test 8	53
Yeni Nesil Test 9	55
Yeni Nesil Test 10	57

3. BÖLÜM METNİN YAPISI VE ANLAMI 59

METNİN YÜZEY ANLAMI	61
Kavrama Testi 8	63
METNİN YAPISI	65
Kavrama Testi 9	67
GERÇEK - HAYAL ÜRÜNÜ İFADELER	
ÖZNEL - NESNEL ANLATIM	69
Kavrama Testi 10	71
HİKÂYE UNSURLARI	73
Kavrama Testi 11	75
METNİN DERİN ANLAMI	77
Kavrama Testi 12	79
Yeni Nesil Test 11	81
Yeni Nesil Test 12	85
Yeni Nesil Test 13	87
Yeni Nesil Test 14	89
Yeni Nesil Test 15	91
Yeni Nesil Test 16	93
Yeni Nesil Test 17	95

4. BÖLÜM SÖZ SANATLARI..... 97

SÖZ SANATLARI	99
Kavrama Testi 13	101
Yeni Nesil Test 18	103
Yeni Nesil Test 19	105
Yeni Nesil Test 20	107
Yeni Nesil Test 21	109
Yeni Nesil Test 22	111

5. BÖLÜM YAZIM KURALLARI 113

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER	115
Kavrama Testi 14	117

SAYILARIN YAZIMI - YABANCI SÖZCÜKLER	
YERİNE TÜRKÇE SÖZCÜKLER	119
Kavrama Testi 15	121
Yeni Nesil Test 23	122
Yeni Nesil Test 24	124
Yeni Nesil Test 25	126
Yeni Nesil Test 26	127

6. BÖLÜM NOKTALAMA İŞARETLERİ..... 129

NOKTALAMA İŞARETLERİ -1	131
Kavrama Testi 16	133

NOKTALAMA İŞARETLERİ -2	135
Kavrama Testi 17	136
Yeni Nesil Test 27	137
Yeni Nesil Test 28	139
Yeni Nesil Test 29	141
Yeni Nesil Test 30	143

7. BÖLÜM GRAFİK VE GÖRSEL OKUMA - SÖZEL MANTIK ... 145

GRAFİK VE GÖRSEL OKUMA	147
Kavrama Testi 18	149

SÖZEL MANTIK	151
Kavrama Testi 19	153
Yeni Nesil Test 31	155
Yeni Nesil Test 32	157
Yeni Nesil Test 33	159
Yeni Nesil Test 34	161
Yeni Nesil Test 35	163
Yeni Nesil Test 36	165

8. BÖLÜM DİL YAPILARI 167

FİİL - İSİM FARKI, İSİM TÜRLERİ	169
Kavrama Testi 20	171

SIFATLAR (ÖN ADLAR)	173
Kavrama Testi 21	175

ZAMİR	177
Kavrama Testi 22	179
Yeni Nesil Test 37	181

1. DÖNEM 1. YAZILI	183
---------------------------------	-----

1. DÖNEM 2. YAZILI	186
---------------------------------	-----

2. DÖNEM 1. YAZILI	189
---------------------------------	-----

2. DÖNEM 2. YAZILI	193
---------------------------------	-----

YANIT ANAHTARI	197
-----------------------------	-----

1. BÖLÜM

SÖZCÜKTE

ANLAM

- ANLAMLARINA GÖRE SÖZCÜKLER
- SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİSİ
- KALIPLAŞMIŞ SÖZCÜK GRUPLARI

ANLAMLARINA GÖRE SÖZCÜKLER

Gerçek Anlam

Bir sözcüğün aklımıza gelen ilk anlamına denir. Bir sözcüğün birden fazla anlamı varsa sözlükte "1" ile gösterilen anlamı gerçek anlamdır.

Mecaz Anlam

Bir sözcüğün gerçek anlamından uzaklaşarak yeni bir anlam kazanmasıdır. Mecaz anlam söyleyişi daha etkili kılar.

Yan Anlam

Kelimenin temel anlamıyla bağlantılı olarak zamanla ortaya çıkan anlamlardan her birine yan anlam denir.

Dikkat! Bazı sözcükler bilim, spor, sanat ve meslek alanında özel bir anlam kazanır. Bu anlam kitaplarda terim anlam olarak karşınıza çıkabilir.

Örnek:

Gerçek Anlam

Yan Anlam

Mecaz Anlam

Terim Anlam

duvar

Farsça dīvār

1. *sim* Bir yapının yanlarını dışa karşı koruyan, iç bölümlerini birbirinden ayıran, taş, tuğla vb. gereçlerden yapılan veya örülen dikey düzlem, örek:
"Bir duvar onarılır öteki çöker, ardından dam akardı." - **Lâfîfe Tekin**
2. *sim* Bir toprak parçasını sınırlayan taş, tuğla, kerpiçten yapılan engel, örek:
"Karabaş, bostan duvarının gölgesinde öğle uykusuna serilir." - **Yusuf Ziya Ortaç**
3. *isim, mecaz* Sonuç alınamayan yer.
4. *isim, mecaz* Engel:
İki arkadaşın arasında aşılmaz bir duvar vardı.
5. *sim, spor* Voleybolda ağ üzerinde karşı takım oyuncusunun vuruşuna karşı koyma.

1. Aşağıdaki tabloda verilen sözcüklerle oluşturulan cümlelerde sözcüğün gerçek, mecaz, terim veya yan anlamdan hangisi olduğunu işaretleyiniz.

Sözcük	Cümle içinde Kullanımı	Gerçek Anlam	Mecaz Anlam	Terim Anlam	Yan Anlam
Kapı	1. Kapının üstüne "Bebek uyuyor." diye bir not astı.				
	2. Son çaresi hükûmet kapısına dayanmaktı.				
	3. Kapı kapı dolaşıp yorgun argın eve geldi.				
Açı	4. Bir karenin iç açıları toplamı 360° dir.				
	5. Olaylara bir de bizim açımızdan bakın, lütfen!				
Soğuk	6. Kamp yaparken soğuktan korunmak önemlidir.				
	7. Soğuk tavrını hissetmemek mümkün değildi.				
Taç	8. Küçük kız, prenses tacı takmak istiyordu.				
	9. Taç yapraklar renkleri ile böcekleri kendine çeker.				

2. Aşağıdaki metinde altı çizili sözcükleri, anlamlarına göre ilgili kutuya örnekteki gibi yazınız.

Bir gün boyunca hiçbir şey ama HİÇ-BİR ŞEY satın almadan durabilir misin? Tüketimin karşısında dişli bir rakip olabilir misin? Geleceğini karartma için bunu yapabilir misin? 2007 yılında, her kasım ayının son cumartesi günü "Hiçbir Şey Satın Almama Günü" ilan edildi. Amaç, satın alma alışkanlığını bir günlüğüne durdurmak. Satın almadan önce durup düşünme alışkanlığı kazanmak. "Satın almak istediğim bu şeye gerçekten ihtiyacım var mı? Bu isteğim geçici bir heves olabilir mi? Satın almak istediğim şeyi evde yapma olanağım var mı?" gibi soruları kendimize sormak, yaşam tarzımızda daha az tüketmeye yönelik kalıcı değişiklikler yapmak... Tüketim bağımlısı olmayalım, ekolojik ekonomiyi destekleyelim. Yani tüketici değil, üretici olalım.

Gerçek Anlamlı Sözcükler

gün

Mecaz Anlamlı Sözcükler

Yan Anlamlı Sözcükler

3. Aşağıdaki tabloda boş bırakılan yerleri uygun cümlelerle tamamlayınız.

Boğaz		
Gerçek Anlam	Mecaz Anlam	Yan Anlam
	Kuzenim de gelince evde bir boğaz daha arttı.	
Ağır		
		Babaannemin ağır adımlarla yaklaştığını gördüm.
Işık		
		Biraz daha okumak için başucundaki ışığı açtı.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “yanmak” sözcüğü gerçek anlamında kullanılmıştır?

- A) Eğer ödevimi yetiştiremezsem yandım demektir.
- B) Tatile köpeğimizi götüremeyeceğimize yanıyorum.
- C) Cayır cayır yanan orman, hepimizi derinden üzdü.
- D) Topa elinle dokunup yandın, oyundan çık bakalım.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “kuru” sözcüğü gerçek anlamda kullanılmıştır?

- A) Elleri kuru olmadığı için telefona yanıt veremedi.
- B) Bu börek kuru kuru gitmez, yanında bir şeyler içelim.
- C) Yanında kuru, çekingen bir çocukla çıkageldi.
- D) Öyle kuru bir anlatımla sundu ki araştırmasını hepimiz çok sıkıldık.

3. (1)Bir gün, arkadaşım Can, kuzenini bize getirdi. (2)Kuzeniyle ilgili düşündüklerimi söylediğim için Can bana küstü. (3)Ne yapmalıydım, bilmiyorum. (4)Can’ı kırmak istememiştım, sadece dürüst olmak istemiştım.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde mecaz anlamı bir sözcük vardır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

4. Aşağıdaki cümlelerde “yol” sözcüğü ile ilgili yay ayraç içinde () verilen açıklamalardan hangisi yanlıştır?

- A) Bu yolda yılmadan ilerlersen seni çok güzel bir gelecek bekliyor. (mecaz anlam)
- B) Bu makineyi tamir etmenin bir yolu mutlaka vardır. (yan anlam)
- C) Asfalt yolda koşmak bacaklarını yormuştu. (gerçek anlam)
- D) Bu yolu dümdüz takip ederseniz aradığınız müzeye ulaşacaksınız. (gerçek anlam)

5. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcük, gerçek anlamıyla kullanılmışsa “G”, mecaz anlamıyla kullanılmışsa “M”, yan anlamıyla kullanılmışsa “Y” ile gösterilmiştir.

I. Uykusunda bir şeyler mırıldandı. (M)

II. Sandalyeye oturunca ayağının kırık olduğunu anladım. (Y)

III. Kemerinin tokası çok büyüktü. (G)

IV. Uzaklardan bir ses duyar gibi oldu. (G)

Buna göre numaralanmış cümlelerin hangisinde hata yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

6. Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin sadece bir anlamı vardır?

- A) Cephe B) Dal
- C) Yosun D) Alan

7.

Böbrek ağrısıyla doktora gitti, meğer taş düşürüyormuş.

Oltu taşından kolyeler yapıyor.

Taş kesim aletiyle kesilen taşlar banyoya döşendi.

Bu cümlelerdeki “taş” sözcükleri terim anlamı olduğuna göre aşağıdaki açıklamalardan hangisi doğrudur?

- A) Terim anlamı sözcükler, genellikle tek hecelidir.
- B) Bir sözcüğün farklı alanlarda terim anlamı olabilir.
- C) Mecaz anlamı sözcükler aynı zamanda terim anlamıdır.
- D) Bir sözcüğün birden fazla anlamı varsa bunlar sözcüğün terim anlamlarıdır.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Büyük binalar evin rüzgâr almasını engelleyormuş.
- B) Hafta sonu futbol maçımız vardı.
- C) İlk günden beri bana yakın davranırdı.
- D) Cuma günü için rapor almış.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “derin” sözcüğü gerçek anlamında kullanılmıştır?

- A) Kuyu, derin ve rutubetliydi.
- B) Semih, derin düşüncelere daldı.
- C) Derin konulara girmenin sırası değildi.
- D) Sonucu öğrenince derin bir nefes aldı.

10.

Sözcüğün Anlamı	Sözcüğün Cümlede Kullanılışı
1. Elde bulundurmak, ele almak	Kitaplarını elinde tutuyordu.
2. Yanında bulundurmak	Siz alışverişinizi yapın ben bu paketleri tutarım.
3. Varsaymak	Tut ki bahçeli bir evimiz var, o bahçede en çok ne yapmak isterdin?
4. Gereğini yapmak, yerine getirmek	Burada bir haftalığına yazlık ev tutalım.

“Tutmak” sözcüğünün anlamları ve anlamlarına uygun cümleler tabloda verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yapılsa tablodaki yanlışlık giderilmiş olur?

- A) 1. cümle yerine “Polis hırsız tuttuğu gibi karakola götürdü.” cümlesi getirilmelidir.
- B) 2. cümle yerine “Aklından tuttuğun sayı kaçtı?” cümlesi getirilmelidir.
- C) 3. cümle yerine “O senin yerini tutabilir mi hiç!” cümlesi getirilmelidir.
- D) 4. cümle yerine “Sözünü tutman beni o kadar mutlu etti ki anlatamam.” cümlesi getirilmelidir.

SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİLERİ

Eş Anlamlı Sözcükler: Yazılışları farklı, anlamları aynı olan sözcüklere denir. Eş anlamlı sözcük çifti cümlede birbirinin yerine kullanılabilir.

Örnek: Söylediklerine **gücendim/kınlıdım**.

Karşıt Anlamlı Sözcükler: Anlamca birbirinin tersi/zıttı olan sözcüklerdir.

Örnek: **İyi/Kötü** bir gündü.

Dikkat! Bir sözcüğün olumsuz karşıt anlamlısı değildir.

Örnek:

Sözcük	Karşıt Anlamlısı	Olumsuz
Zengin	Yoksul	Zengin değil
Sevinmek	Üzülmek	Sevinmemek

Eş Sesli Sözcükler: Yazılışları aynı, anlamları farklı olan sözcüklerdir.

Örnek: **Yüz**
100

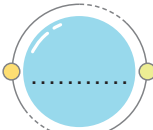
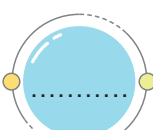
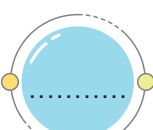
Dikkat! Eş sesli sözcükler arasında anlamsal hiçbir ilgi olmamalıdır.

Örnek: “Başlık” sözcüğünün anlamlarından ikisine bakalım. Birincisi, “başı korumak için başa takılan şapka, bere vb.” ikincisi, “bir yazının başına konulan konuyu kısaca tanıtan ifade”dir. Bu iki tanımda da başlık bir şeyin, bir varlığın üstüne konulması anlamındadır, aralarında anlamca bir ilişki vardır. Bu yüzden eş sesli değildir.

Somut ve Soyut Anlamlı Sözcükler: Duyu organlarımızdan herhangi biriyle algılanan varlıkların adları somut, duyu organlarımızın herhangi biri ile algılanamayan varlıkların adları ise soyuttur.

Örnek: somut anlamlı sözcükler: şarkı, sis, beyin soyut anlamlı sözcükler: rüya, umut, zihin

1. Aşağıda iki anlamı da verilen eş sesli sözcükleri noktalı yerlere yazınız.

a.	Et kesmeye, kemik kırmaya yarayan ağır ve enli bir bıçak türü.		Bir sayfa üzerinde yan yana gelen sözcüklerden oluşan ve alt alta sıralanmış her bir dizi.
b.	Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen zaman.		Nemli, ıslak.
c.	Perde ayaklı, genellikle beyaz veya boz renkli, hem suda hem karada yaşayabilen yabani veya evcil kuş.		Herhangi bir araçla toprağı açmak, oymak.

2. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin eş anlamlılarını kutulara yazınız.

- a. Hayvan haklarına duyarlı olmayan insan çağdaş değildir.
- b. Sözleri içten, davranışları güven vericiydi.
- c. Aş tuz ile, tuz oran ile demişler.
- ç. Ayraç içindeki sözcüğü okumadı.
- d. Kitabı, basımevinden çıkar çıkmaz size ulaştıracacağız.
- e. Elbisenin dikişinde bariz bir hata yoktu.

3. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden karşıt anlamlı olanları eşleştiriniz.

1. Dişinizi tedavi ettik ancak bu geçici bir çare.
2. Hasarlı ürün için üretici firmayla iletişime geçtik.
3. Bu konuya somut bir örnek verir misiniz?
4. Zor zamanlarda güçlü durmak önemlidir.

- a. Soyut konuları bile yalın bir dille anlatmasını biliyordu.
- b. Bu soruna kalıcı bir çözüm bulmak için toplandık.
- c. Tüketicilerin talebine göre hareket ediyoruz.
- ç. Karmaşık işlerini kolaylıkla çözüyordu.
- d. İradesi zayıf insanların öz denetimi düşüktür.

4. Aşağıdaki kutularda yazan sözcüklerden sadece somut anlamlı olanların kutularını boyayınız.

1. Hava 2. Demir 3. Zekâ 4. Pamuk 5. Umut
6. Su 7. Cıva 8. Kilit 9. Nefes 10. Şimşek

KAVRAMA TESTİ 2

1. Her hayvan türünün kendine özgü bir yaşam döngüsü vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümledeki sözcüklerden herhangi birinin eş anlamlısı değildir?

- A) Birey B) Çeşit
C) Has D) Hayat

2. I aşağı x yukarı II küçük x büyük
III sağ x sol IV eski x yeni

Bu karşıt anlamlı sözcük çiftlerinden hangisinin eş seslisi vardır?

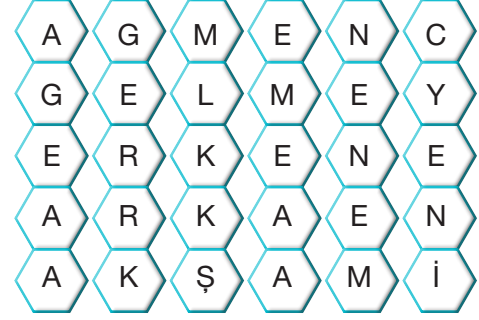
- A) Sadece I B) I ve II
C) Sadece III D) II ve IV

3. Deniz, kitabımı bu rafa bırakmış sözde ama kitabım burada değil.

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi bu cümledeki altı çizili sözcükle aynı anlamdadır?

- A) Sence de onların bu işi bitirmesi en az iki saat sürmez mi?
B) Ona doğruyu bir türlü söyleyemedim ama içim içimi de yedi.
C) Güya bizimle gelecekti ama gördüğün gibi ortalıkta yok.
D) Hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi "E, ne oldu sizin iş?" diye sordu.

- 4.

Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinin zıt anlamlısı bu bulmacada yoktur?

- A) Sabahları geç kalkarım.
B) Eve önce gelen evi havalandırsın.
C) Ön sıradan biri bize seslendi.
D) Sanatçı eski şarkılarını bir albümde toplamış.

5. Düşüncelere öyle bir dalmıştı ki bahçenin diğer ucundan ona seslenildiğini duymamıştı.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümledeki sözcüklerden herhangi birinin eş anlamlısıdır?

- A) Bağ B) Öteki
C) Sezgi D) Zihin

6. Yaşanılan gün içinde çok büyük bir sır vardır. Bu büyük sır zamandır. Onu ölçmek için saatler ve takvimler yapılmıştır.

Bu parçada numaralanmış sözcükler aşağıdakilerden hangisinde doğru sınıflandırılmıştır?

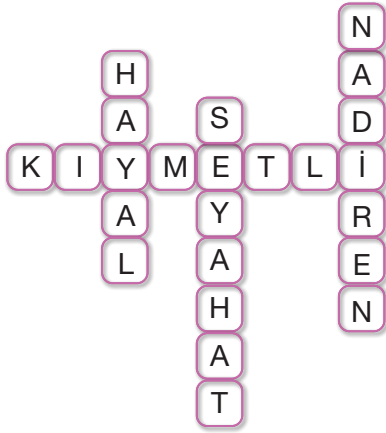
	Soyut Anlamlı	Somut Anlamlı
A)	I ve II	III ve IV
B)	I ve III	II ve IV
C)	II ve III	I ve IV
D)	III ve IV	I ve II

7. İki çocuk, oyuncakları ellerine alıp sevinçle oynadı.

Bu cümledeki soyut anlamlı sözcük ile ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi doğrudur?

- A) Baştan ikinci sözcük
B) Baştan üçüncü sözcük
C) Sondan bir önceki sözcük
D) Sondan dördüncü sözcük

8.

Bu bulmacadaki sözcüklerden hangisi aşağıdaki altı çizili sözcüklerden herhangi birinin eş anlamlısı değildir?

- A) En büyük düşüm Kanada'ya gitmek.
B) Yolculuk boyunca pencereden etrafı izledi.
C) Değerli eşyalarınızı bu kasada saklayabilirsiniz.
D) Genellikle sabahları ballı süt içip yumurta yiyor.

9.

Bu görselde iki harf bir renkli kutuyla gösterilmektedir. Örneğin kırmızı hem A hem de B harfi için kullanılabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi “Binaya giriş için hangi kapıyı kullanmalıyız?” cümlesindeki altı çizili sözcüğün karşıt anlamlısıdır?

- A)
B)
C)
D)

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem soyut hem somut sözcükler bir arada kullanılmıştır?

- A) Masanın üzerindeki kitaplar devrildi.
B) Yağmur damlalarının sesini dinledi.
C) Çocuklar parkta koşuşturuyordu.
D) Tüm gün hayaller âleminde gibiydi.

11.

Verilen sözcükler arasındaki anlam ilişkisini göstermek için,
Eş anlamlı sözcükler arasında
Karşıt anlamlı sözcükler arasında sembolleri kullanılmıştır.

Buna göre aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) bilgili yaratıcı sanatçı
B) neşe hüzün keder
C) ak kara siyah
D) savaş barış sulh

İKİLEMELER

Anlamı güçlendirmek için aynı sözcüğün yinelenmesi ya da anlamları birbirine yakın, karşıt olan ve ya sesleri birbirini andıran iki sözcüğün yan yana kullanılmasına ikileme denir.

İkilemelerin Oluşturulma Biçimleri

Aynı sözcüğün yinelenmesiyle oluşabilir. Örnek: hızlı hızlı, sabah sabah	Eş anlamlı sözcüklerle oluşabilir. Örnek: ses seda, gizli saklı	Yakın anlamlı sözcüklerle oluşabilir. Örnek: yalan yanlış, ağrı sızı	Karşıt anlamlı sözcüklerle oluşabilir. Örnek: iyi kötü, aşağı yukarı
Biri anlamlı diğeri anlamsız sözcükten oluşabilir. Örnek: tek tük, çer çöp	İkisi de anlamsız olan sözcüklerle oluşabilir. Örnek: ıvır zıvır, mırın kırın	İkinci sözcük, birinci sözcüğün ilk harfinin "m" olarak yazılmasıyla oluşabilir. Örnek: para mara, şaka maka	Yansıma sözcüklerle oluşabilir. Örnek: şırlı şırlı, fısır fısır

Dikkat! İkilemeleri oluşturan sözcükler ayrı yazılır, aralarına noktalama işareti konulmaz.

1. Aşağıdaki cümlelerde geçen ikilemelerin altlarını çiziniz.

- İki çocuk, nefes nefese yokuşu çıktılar.
- Güçsüzlükten ve yorgunluktan zangır zangır titriyordu.
- Gücü kuvveti yerinde aslan gibi delikanlıydı.
- İstediklerinizin hemen hemen hepsini aldık.
- Gece gündüz, yaz kış demeden çalışmıştı.
- Vere vere bana bunları mı veriyorsun?

2. Aşağıdaki ikilemelerden anlamları aynı olanları eşleştiriniz.

1. abuk sabuk
2. ağır ağır
3. aşama aşama
4. ayan beyan
5. birer birer
6. çeşit çeşit
7. çıtı pıtı
8. aşağı yukarı

- a. açık açık
- b. ufak tefek
- c. saçma sapan
- ç. hemen hemen
- d. türlü türlü
- e. yavaş yavaş
- f. teker teker
- g. basamak basamak
- ğ. deneye deneye

3. Aşağıdaki numaralanmış ikilemelerin oluşturulma biçimlerinin numarasını ikilemelerden uygun olanlara ait kutulara yazınız.

- a. Evde büyük küçük herkes suratını asmıştı.
- b. Benim yarım yamalak anladığıma göre o bize küsmüş.
- c. İvir zıvir ne varsa her şeyi toplayıp gitti.
- ç. Bir şey olmamış gibi güle oynaya konuşuyor.
- d. Bile bile yalan söylemek olacak iş mi?
- e. Odası her zaman derli topluydu.
- f. Görevi mörevi boş verin, hemen buraya gelin.
- g. Gürül gürül akan şelaleyi seyrettiler.

1. Aynı Sözcüğün Yinelenmesiyle

2. Eş Anlamlı Sözcüklerle Yinelenmesi

3. Yakın Anlamlı Sözcüklerle

4. Karşıt Anlamlı Sözcüklerle

5. Biri Anlamlı Diğeri Anlamsız Sözcüklerle

6. İkisi de Anlamsız Sözcüklerle

7. İkinci Sözcüğün Birinci Sözcüğün İlk Harfinin "M" Yapılmasıyla Oluşturulması

8. Yansıma Sözcüklerle

KAVRAMA TESTİ 3

1. Güven dolu gözleriyle bana bakarken onun
I
bir yandan da aklından ufak tefek fenalıklar
II
geçirdiğine inanmak kolay değildi.
III
IV
- Numaralanmış sözcük gruplarından hangisi ikilemedir?**
- A) I B) II C) III D) IV
2. Aşağıdaki cümlelerde geçen ikilemelerden hangisi yansıma sözcüklerden oluşmamıştır?
- A) Çatal çatal olan sesini düzeltmek için su içti.
B) Sopayla pat küt çitlere vurmaya başladı.
C) Teyzem, bebeğin yanaklarını şap şup öptü.
D) Elindekini yere atmasıyla çatur çatur ezmesi bir oldu.
3. “Uygunsuz koşullarda ve kısa bir zamanda” anlamındaki ikileme aşağıdaki cümlelerin hangisinde kullanılmıştır?
- A) Canla başla düşüncesini savundu.
B) Arada derede bu işi bitirip teslim ettim.
C) Parası ayın sonuna kadar zar zor yeterdi.
D) Ara sıra pencereden dışarı bakıp oyun oynayan çocukları izliyordu.
4. Aşağıdaki cümlelerde geçen ikilemelerden hangisi deyim içinde kullanılmıştır?
- A) Onun yine de az çok arkadaşı vardı benimse tek arkadaşım oydu.
B) El üstünde tutulan cıvı cıvı bir çocuktü.
C) Zaman zaman çocukluğumun geçtiği yerleri özlüyorum.
D) Onu bulduğumuzda beti benzi atmış, tir tir titriyordu.

5. Aşağıdaki ikilemeler ve anlamları ile ilgili eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

İkileme	Anlamı
A) Canlı kanlı	Sağlıklı, güçlü, enerjik
B) Gram gram	Çok az bir biçimde, az az
C) Çalmak çırpamak	Hırsızlık yapmak
D) Ayda yılda	Yılda her ay

6. “İnceden inceye” ikilemesinin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Çok ince, kilo olarak fazlalığı olmayan
B) Tüm ayrıntısıyla ve özenle, aşırı dikkat ederek
C) Düşünce ve davranışta nazik ve görgülü olan
D) Başkalarına karşı saygılı, incelikli, düşünceli olan
7. Aşağıdaki ikilemelerden hangisi “Var olan ve bilinenleri veya düşünülenleri ortaya koymak, söylemek” anlamındadır?
- A) söz sohbet
B) sayıp dökmek
C) söylene söylene
D) konuşmak danışmak
8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikilemeyi oluşturan sözcükler tek başına kullanılmaz?
- A) Eciş bücüş bir yazısı vardı.
B) Sıkılıp bunaldığında bizi arayabilirsin.
C) Ne demek istediğini az çok anlıyorum.
D) Lekeyi çıkardım ama yine de belli belirsiz bir iz kaldı.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geçen ikilemenin oluşum şekli “Kapıdan adımını atar atmaz onunla karşılaştı.” cümlesindeki ikilemeyle aynıdır?

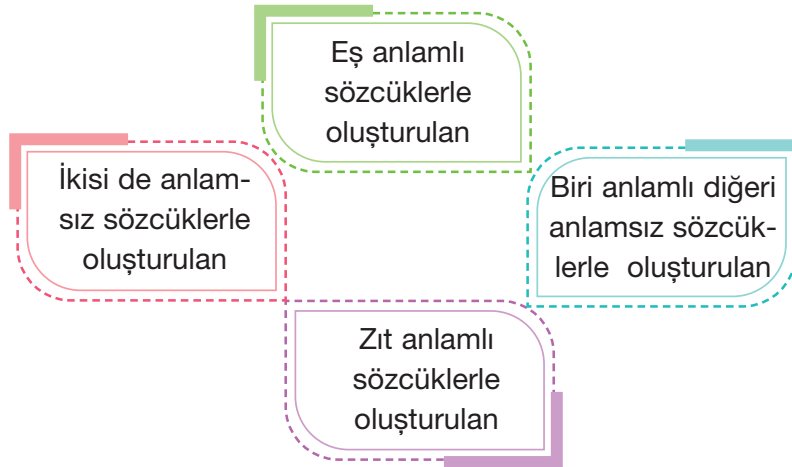
- A) Gece gündüz demeden çalıştı.
- B) İtişip kakışarak kapıdan çıkıp gittiler.
- C) İster istemez onun teklifini kabul ettik.
- D) Baştan ayağa muayene edildi, herhangi bir hastalığı yokmuş.

10. İkilemeyi kuran sözcüklerden önce kullanılan sonra, sonra kullanılan önce yazılamaz, sözcüklerin yerleri değiştirilemez.

Buna göre aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcük gruplarından hangisinde bu kurala uyulmamıştır?

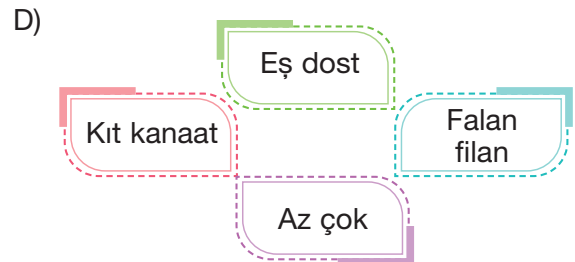
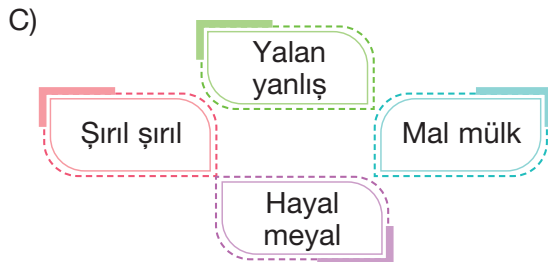
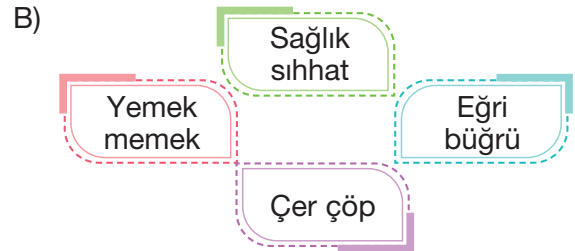
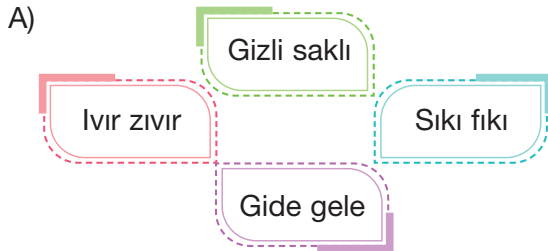
- A) Sokakta tek tük geçenler dışında kimse yoktu.
- B) Mırın kırın etmeden yemeğini yemesini söyledik.
- C) Çatma derme bir kulübede tek başına yaşıyordu.
- D) Sessiz sakın bir hayatı vardı ve çok huzurluydu.

11.

Öğretmen, öğrencilerine kartlarda yazılı ikileme oluşturma yollarına sıraya uygun olarak birer örnek yazmalarını ister.

Buna göre aşağıdaki çalışmalardan hangisinde örneklerin hepsi doğrudur?

DEVİM, ATASÖZÜ

Deyim: Genellikle bir durumu, bir olayı, bir davranışı, bir özelliği anlatan gerçek anlamından uzaklaşmış, kendine özgü bir anlam taşıyan, kalıplaşmış sözlerdir.

* Deyimler anlatımı güçlendirir.

* Sözcükleri değiştirilemez.

* Genellikle mecaz anlamlıdır.

Örnek: kılı kırık yarmak, baltayı taşa vurmak

Atasözü: Geçmişten gelen, halkın ortak düşüncelerini yansıtan, öğüt veren, yargı bildiren genellikle cümle biçimindeki kalıp sözlerdir.
*Atasözleri gerçek anlamlı da mecaz anlamlı da olabilir.

Örnek: Akraba ile ye iç, alışveriş etme. (gerçek anlam)
Yerin kulağı var. (mecaz anlam)

1. Aşağıdaki cümlelerde geçen deyimlerin altını çiziniz.

- a. Onun çenesi düşmüş, baksana hiç susmuyor.
- b. Bu çocuğu gözüm tuttu, çok güzel konuşuyor.
- c. Pireyi deve yapıyor, ortada büyük bir sorun yok.
- ç. Sabahtan beri ağzını bıçak açmıyor.
- d. Ağız değiştiriyorsun, biraz önce böyle söylememiştin.
- e. El ayak çekilince kitabı alıp okumaya başladım.
- f. Onun kalbini kırmak istememiştik ama küstü bir kere bize.
- g. Ani fren sesi ödümü patlattı.
- ğ. Söylediklerime kulak tıkıyor, yapabileceğim bir şey kalmadı.
- h. Eski hamam eski tas, davranışlarında hiçbir değişiklik yok.
- ı. Bize dişe dokunur hiçbir şey söylemedi.

2. Aşağıdaki atasözlerinden aynı anlamda olanları eşleştiriniz.

1. Emek olmadan yemek olmaz.
2. Eğilen baş kesilmez.
3. Ağaca balta vurmuşlar “sapı bedenimde” demiş.
4. Ağaç yaprağıyla gürler.

- a. Aman diyene kılıç kalkmaz.
- b. Kartala bir ok değmiş, yine kendi yeleğinden.
- c. Çiğnemededen yutulmaz.
- ç. Ağaç kökünden yıkılır.
- d. Yalnız taş duvar olmaz.

3. Bazı atasözleri anlamca yakın anlamlı ya da zıt anlamlı olabilir.

Buna göre aşağıdaki cümleleri verilen atasözlerinden uygun olanı ile tamamlayınız.

- a. “Bir elin nesi var iki elin sesi var.” atasözünün yakın anlamlısı:
.....
- b. “Ateş olsa cirmi kadar yer yakar.” atasözünün zıt anlamlısı:
.....
- c. “Aza kanaat etmeyen çoğu bulamaz.” atasözünün yakın anlamlısı:
.....
- ç. “Öfke baldan tatlıdır.” atasözünün zıt anlamlısı:
.....
- d. “Çiğnemededen yutulmaz.” atasözünün yakın anlamlısı:
.....

Ummadığın taş baş yarar.

Azı karar çoğu zarar.

Birlikten kuvvet doğar.

Emek olmadan yemek olmaz.

Öfkeyle kalkan zararlar oturur.